OTEVŘENÝ DOPIS MINISTROVI ZEMĚDĚLSTVÍ ČR PETRU BENDLOVI

Svaz pěstitelů cukrovky Čech, 294 46 Semčice 69

V Semčicích, 31. 5. 2012

Stanovisko SPC Čech k SZP, kvótám a kompenzační (oddělené) platbě po roce 2013

Vážený pane ministře,

velice si vážíme toho, že na MZe bylo zřízeno Gremium pod vedením Ing. Hlaváčka a pracovní skupina komodit pod vedením Ing. Machka. Během diskusí jsme došli k závěru, že jediné komodity, které jsou od 1. 1. 2014 ve velkém ohrožení, jsou cukrovka-cukr a víno. Právě pro vytvoření Vašeho objektivního názoru na komoditu cukrovka-cukr si Vám dovoluji zaslat několik faktických údajů a naši představu budoucnosti po roce 2013. Úvodem musím zmínit, že SPC Čech reprezentuje cca 75 % pěstitelů cukrovky v Čechách a názory SPC Čech nejsou v rozporu s názory našich kolegů v SPC Moravy a Slezska.

Od 1. 1. 2014 bude nutné najít podporu pro pěstování cukrovky ve formě **kompenzační platby k nastavené minimální ceně**, která je prozatím platná a činí 26,29 €.t^{-1}. Výše oddělené (kompenzační) platby nyní dorovnává rozdíl v ceně do celkové výše ceny 40 €.t^{-1} (SSP = 13,7 €.t^{-1}), což je základní cena, která zajišťuje rentabilní pěstování cukrovky do budoucna. Vývoj cen cukrovky a „oddělené platby za cukr" dokumentuje následující tabulka. Je z ní vidět, že finální cena cukrovky (16%) vždy kolísala a kolísá mezi 950 až 1 100 Kč.t^{-1}. Tuto cenu bychom rádi zachovali i po roce 2013. Zmíním ještě to, že před vstupem do EU tato cena byla taktéž 980 Kč.t^{-1}, a to jako minimální garantovaná.

Hospodářský rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 a násl.*
Minimální cena cukrovky (Kč.t^{-1})	924,05	821,12	681,75	666,35
Oddělená platba (Kč.t^{-1})**	170,61	211,92	270,10	350,59
Celková cena (Kč.t^{-1})	1 094,66	1 033,04	951,85	1 016,94
Minimální cena cukrovky (€.t^{-1})	32,86	29,78	27,83	26,29
Oddělená platba (€.t^{-1})**	6,07	7,67	11,02	13,70
Celková cena (€.t^{-1})	38,93	37,45	38,85	39,99

* *V následujících letech změny pouze díky kurzovým rozdílům.*

** *Teprve v roce 2009 byla vyplacena plná oddělená platba pěstitelům cukrovky, Česká republika v roce 2006 a opakovaně v roce 2007 a 2008 byla jedinou členskou zemí ve Společenství, která svým pěstitelům cukrovky neposkytovala platbu v plné výši, z přidělené sumy kompenzace cenového rozdílu rozhodnutím Ministerstva zemědělství celkem 24 606 000 eur nebylo vyplaceno pěstitelům cukrovky a bylo přerozděleno ve prospěch platby SAPS na hektary zemědělské půdy.*

Musím uvést také to, že cukrovka je vysokonákladová a vysoce riziková plodina s náklady na 1 ha v rozmezí 45–50 tis. Kč ve srovnání s obilninami a řepkou, kde jsou celkové náklady méně než poloviční (20 tis. Kč). Je proto naprosto oprávněné požadovat od cukrovky dosažení hrubých marží a ziskovosti minimálně na stejné úrovni jako u ostatních plodin a při ekonomických kalkulacích vycházet z průměrných ročníků a víceletých průměrů. Orientačně lze vycházet z následujících výnosů a cen za produkci, které by měly spíše dle názoru EK stagnovat, případně se zvyšovat, nedojde určitě k výraznému poklesu cen za komodity. V kalkulaci je nutné uvažovat u komodit vyšší výnosy než průměrné republikové, protože se jedná zejména o úrodnější ŘVO:

Plodina	Náklady (Kč.ha^{-1})	Výnos ŘVO (t.ha^{-1})	Cena (Kč.t^{-1})	Tržba (Kč.ha^{-1})	Zisk (Kč.ha^{-1})
pšenice	20 000	6,5	4 200	27 300	7 300
řepka*	20 000	3,5	10 000	35 000	15 000
j. ječmen	20 000	5,5	5 000	27 500	7 500
Kompozice příjmů z cukrovky					
cukrovka A	50 000	65	650	42 250	–7 750
SSP (dotace)		65	340	22 100	
celkem se SSP	50 000	65	990	64 350	14 350
bonus cukr – dobrý prodej**		65	0 až 350	0 až 22 750	
cukrovka B – líh	50 000	65	700	45 500	–4 500

* *Cena je neustále rostoucí, nabídky odkupu nad 11 tis. Kč.t^{-1}.*

** *Velmi variabilní příjmová položka dle úspěšnosti prodeje cukru zpracovatelem cukrovky.*

Dotace SAPS a Top-up nejsou kalkulovány, protože jsou stejné pro všechny plodiny.

Z této tabulky je zřejmé, že za více než dvojnásobný risk vložených financí může být u cukrovky bez oddělené kompenzační platby (SSP) dosahováno ziskovosti pouze ve výjimečných ročnících s vysokou realizační cenou cukru, biolihová řepa je ztrátová stále. **Bez oddělené kompenzační platby je do budoucna pěstování cukrovky zcela nemožné a nejisté** a minimální ziskovost z pěstování musí ležet vždy na úrovni nejkonkurenčnější plodiny (nyní řepky). Pokud tomu tak nebude, pěstitelé se budou chovat tržně a pole zaplaví konkurenční řepka nebo stoupne plocha obilnin, utrpí osevní postupy a sledy a následně pak budou stagnovat výnosy v důsledku úbytku zlepšující předplodiny – cukrovky a zemědělství utrpí jako celek. SPC Čech proto prosí o to, aby byly učiněny na MZe takové kroky, aby byla tato podpora u cukrovky zachována i po 1. 1. 2014. Potřebnost oddělené platby za cukr dokládá i studie ÚZEI zadaná jako úkol z Gremia na MZe. Podrobné ekonomické zhodnocení ÚZEI je uvedeno v poslední tabulce. Rozhodující je, že nákladová rentabilita bez oddělené platby činí likvidačních –7,3 % v průměru všech podniků.

Vážený pane ministře, věřím, že předložených údajů je dostatek a že si sám vytvoříte názor na to, je-li třeba cukrovku v novém unijním rozpočtovém období podporovat či ne. Pokud Vám budu moci být nápomocen poskytnutím dalších odborných údajů nebo stanovisek evropských pěstitelů cukrovky sdružených v CIBE, budu velice rád.

Závěrem mi dovolte konstatovat naši představu postavení cukrovky v budoucí SZP:

1. **Nechceme nic jiného než stejné podmínky, jako mají naši kolegové v sousedních zemích. Pouze tak můžeme být dále konkurenceschopní.**
2. **Prioritně jsme pro zachování velmi dobře doposud fungujícího systému Společné organizace trhu s cukrem (SOT-C) do roku 2020, včetně všech nástrojů, zejména oddělené platby za cukr, jsme pro zachování kvótového režimu chránícího zejména menší státy EU.**
3. **Pokud dojde k liberalizaci (která určitě nesníží ceny cukru, jak se od ní očekává!) a bude zrušen systém SOT-C, bude nutné podporovat cukrovku národně skrze couplované platby, to znamená navýšit obálku citlivých komodit z 10 na 15 % a 5 % z tohoto věnovat přímo cukrovce** (jaké bude další rozdělení tohoto „5% balíčku“, bude předmětem našich společných jednání).

Se srdečným pozdravem

Ing. Jan Křováček, Ph. D.
výkonný ředitel SPC Čech

Průměrné náklady a výnosy cukrovky za období 2008–2010 v závislosti na vlastních nákladech na 1 t výrobku

Ukazatel	Měrná jednotka	Skupina podniků			Náklady a výnosy celkem
		1/3 nejlepších	1/3 průměrných	1/3 nejhorších	
Osiva – nakupovaná	Kč.ha^{-1}	5 734	5 698	5 378	5626
Osiva – vlastní	Kč.ha^{-1}	29	31	0	22
Hnojiva – nakupovaná	Kč.ha^{-1}	3 283	2 786	5 325	3682
Hnojiva – vlastní	Kč.ha^{-1}	672	1 034	515	742
Prostředky ochrany rostlin	Kč.ha^{-1}	7 358	7 643	7 480	7479
Ostatní přímý materiál	Kč.ha^{-1}	433	1 276	1 656	1025
Přímé materiálové náklady celkem	Kč.ha^{-1}	17 509	18 468	20 353	18575
Ostatní přímé náklady a služby	Kč.ha^{-1}	9 446	8 427	8 771	8949
Mzdové a osobní náklady – přímé	Kč.ha^{-1}	369	1 100	708	687
Mzdové a osob. nákl. – pom. činností a režijní	Kč.ha^{-1}	7 128	6 304	8 396	7216
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč.ha^{-1}	7 497	7 404	9 103	7903
Odpisy DNHM – přímé	Kč.ha^{-1}	42	194	207	134
Náklady pomocných činností	Kč.ha^{-1}	4 354	5 115	5 436	4882
Výrobní režie	Kč.ha^{-1}	2 589	5 535	6 027	4431
Správní režie	Kč.ha^{-1}	2 372	1 944	4 530	2823
Vlastní náklady celkem	Kč.ha^{-1}	43 810	47 087	54 428	47697
Podíl hlavního výrobku	Kč.ha^{-1}	100	100	100	100
Náklady hlavního výrobku	Kč.ha^{-1}	43 810	47 087	54 428	47697
Hektarový výnos	Kč.ha^{-1}	62,29	57,93	50,23	57,68
Vlastní náklady výrobku	Kč.ha^{-1}	703	813	1 084	827
Tržby za výrobky	Kč.ha^{-1}	44 720	43 721	42 182	43724
Prodané množství	t.ha^{-1}	60,68	57,94	50,39	57,05
Realizační cena	Kč.t^{-1}	737	755	837	766
Počet podniků	počet	14	13	14	41
Podpory celkem	Kč.t^{-1}	399	399	399	399
– oddělená platba za cukr	Kč.t^{-1}	321	321	321	321
Nákladová rentabilita	%	4,8	–7,2	–22,7	–7,3
Souhrnná rentabilita	%	61,5	41,0	14,1	41,0

Pramen: Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků za rok 2008–2010. Podpory – Model RENT-4, Foltýn a kol.

Zpracovala J. Poláčková, ÚZEI.